

Klaster to skupisko geograficznie współpracujących firm, jednostek biznesu, uczelni, instytucji naukowych czy organizacji społecznych, gdzie wszyscy wymienieni nie tylko ze sobą konkurują, ale też współpracują.

Koncepcja klastra została sformułowana przez amerykańskiego ekonomistę Michaela Portera. Jej istotą jest stymulowanie współpracy pomiędzy poszczególnymi podmiotami życia gospodarczego, przyspieszenie procesów innowacyjnych, a przez to poprawa pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw funkcjonujących w klastrze. Klasyry dają szansę na wspólne finansowanie badań, zaplecza technicznego i administracyjnego, akcje promocyjne i dostęp do dotacji. Powstają one praktycznie we wszystkich sektorach gospodarki, występują zarówno w przemyśle, usługach, w sektorach wysokich technologii, jak i tradycyjnych. Najbardziej znanym klastrem świata jest Dolina Krzemowa w USA, która skupia ponad 6 tys. firm z branży wysokich technologii zatrudniających milion osób.

Wprowadzony w Europie w ramach Strategii Lizbońskiej nowy typ polityki gospodarczej ma doprowadzić do stanu, gdzie gospodarka Unii Europejskiej stałaby się najbardziej konkurencyjną i najdynamiczniej rozwijającą się gospodarką świata. Taki typ polityki pobudza tworzenie powiązań między przedsiębiorstwami i innymi jednostkami z otoczenia, a w rezultacie wpływa na organizowanie się tzw. klastrów.

Klastrowość w Polsce

Wzrost zainteresowania problematyką koncentracji przemysłu i powstawaniem zlokalizowanych systemów produkcyjnych odnotowano w Polsce dopiero na początku lat 90-tych. Początkowo skupiano się na fenomenie technopolii – kompleksach przemysłowych wysokich technologii, gdyż sektor ten cechował się najwyższym poziomem innowacyjności, przez co przyczynił się do wzrostu konkurencyjności poszczególnych regionów.

W Polsce istnieje wiele skupisk, które mogłyby rozwinąć się w klaster, natomiast współpraca taka nie następuje ze względu na brak wiedzy o korzyściach i możliwościach dofinansowania dla przedsiębiorstw działających w klastrach. Tworzenie klastrów miały wspomóc programy szkoleniowe promujące clustering skierowany do współdziałających ze sobą grup przedsiębiorstw i wspierających je samorządów terytorialnych w latach 2005-2007. Był to innowacyjny na polskim rynku projekt, mający na celu ukazanie przedsiębiorstwom możliwości współpracy w formie klastrów.

Obecnie w Polsce stworzono blisko 50 klastrów oraz inicjatyw klastrowych. Skupiają one firmy działające w sektorach tradycyjnych, jak i w branżach wysokich technologii. Jednym z najbardziej znanych polskich klastrów jest Dolina Lotnicza grupująca uczelnie i firmy z branży lotniczej w południowo-wschodniej Polsce. W 2003r., gdy klaster powstawał, miał 18 członków i generował sprzedaż na poziomie 270 mln euro. Natomiast w 2007 roku Dolina

skupia już 61 członków zatrudniających 17 tys. pracowników i sprzedających za 700 mln euro rocznie.

Co daje klaster?

Funkcjonowanie klastrów gwarantuje szereg korzyści dla przedsiębiorstw, w tym za główną uważa się zdecydowane podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez współpracę. Im mniejsza odległość między firmami tym niższe stają się koszty logistyki transportowej, komunikacji i przepływu informacji. Bliska współpraca ułatwia także wymianę istotnej w ostatnim czasie technologii. Obecność w klastrze pobudza także innowacyjność i zmniejsza ryzyko większych przedsięwzięć, daje możliwość doskonalenia kompetencji technologicznych związanych z obecnością instytucji badawczo-rozwojowych w ramach procesu tworzenia klastrów. Niewątpliwą szansą dla firm jest perspektywa wspólnego finansowania badań, zaplecza technicznego i administracyjnego, wspólne akcje promocyjne i dostęp do dotacji. Ponadto, klaster sprzyja tworzeniu nowych przedsiębiorstw, co w rezultacie wspomaga tworzenie nowych miejsc pracy, co w rezultacie przynosi wymierne korzyści dla całej gospodarki narodowej oraz jest ważnym narzędziem przyciągania bezpośrednich.

Wielkopolski Klaster Teleinformatyczny

Wielkopolska jest jednym z bardziej „aktywnych” klastrowo obszarów Polski. Gospodarkę regionu cechuje dobrze rozwinięty sektor usług oraz zdywersyfikowana struktura produkcji.

Wielkopolskie przedsiębiorstwa przyciągają kapitał zagraniczny, z powodzeniem konkurują na światowych rynkach. Obecnie, na terenie województwa działa 29 szkół wyższych i 29 jednostek naukowo-badawczych. Działają tu klastry z wielu branż: meblarskiej, chemicznej, motoryzacyjnej, teleinformatycznej. Wielkopolski Klaster Teleinformatyczny (WKT) powstał w 2008r. z inicjatywy Miasta Poznania, Politechniki Poznańskiej, Poznańskiego Centrum Superkomputerowo Sieciowego (PCSS) oraz poznańskich firm branży IT i telekomunikacji. Prezesem klastra został Jan Węglarz, Pełnomocnik Dyrektora Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN d/s PCSS, a jednocześnie pracownik naukowy Politechniki Poznańskiej. Grupa inicjatywna klastra składała się wówczas z 16 firm branży IT. Klastry tego typu nazywane są inaczej triple helix, gdyż tworzą go trzy ogniwa: przedsiębiorstwa, środowiska naukowe oraz władza publiczna. Stowarzyszenie skupia obecnie 50 najprężniej działających przedsiębiorstw z sektora nowych technologii informatycznych i telekomunikacyjnych, co pozwala na realizowanie najpoważniejszych projektów w obszarze teleinformatyki. Ideą klastra jest stworzenie płaszczyzny do współdziałania lokalnych władz, uczelni wyższych, a także przedstawicieli biznesu w celu promocji i rozwoju projektów opartych na nowoczesnych technologiach.

Obecność w WKT sprzyja znalezieniu partnera biznesowego do nowej inicjatywy, umożliwia zwiększenie zasięgu działania własnej firmy, a w końcu pozwala zrzeszonym przedsiębiorstwom wykorzystać potencjał marketingowy klastra. Dzięki temu przedsiębiorstwo już nie tylko rywalizuje, ale szuka też pól współpracy z konkurentami, dostawcami, klientami czy podmiotami z otoczenia. Stowarzyszenie Wielkopolski Klaster Teleinformatyczny realizuje obecnie projekt finansowany ze środków unijnych - ICT Wielkopolska - Information and Computing Technologies Research Driven Cluster in Wielkopolska Province. Ideą projektu jest budowa fundamentów organizacyjnych klastra oraz integracja firm ICT i ośrodków naukowych tej branży dla rozwijania oraz wdrażania innowacyjnych technologii i produktów, w celu podnoszenia konkurencyjności gospodarki miasta Poznania i regionu Wielkopolski. Uzyskane środki zostaną przeznaczone na przygotowanie mapy kompetencji WKT, analizę potencjału dostępnych technologii oraz na opracowanie strategii promocji i budowę nowej, silnej marki. Pierwszym etapem przedsięwzięcia było opracowanie mapy kompetencji Klastra, co docelowo ma umożliwić członkom udział w dużych przetargach i realizację wspólnych projektów komercyjnych i badawczych. Stworzeniem mapy kompetencji firm wielkopolskich zajęła się firma Verax Systems. Wyniki badania wskazują, iż dominujące działalności firm w Wielkopolsce to wdrażanie

oprogramowania, produkcja oprogramowania, w tym na zamówienie oraz usługi serwisowe IT i Telekomunikacja. Natomiast najważniejszymi sektorami docelowymi są sektory Bankowość oraz IT. Kolejnymi etapami zajmą się firmy Alma oraz Talex, a do ich zadań będzie należało m.in. przygotowanie ścieżek dla komercjalizacji produktów klastra oraz szeroko rozumiana promocja klastra. Pod koniec marca 2009 roku przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego oraz przedsiębiorstwa odbyli misję gospodarczą do Brazylii. Program wizyty objął spotkania z przedstawicielami lokalnej administracji, nauki, służby zdrowia oraz nowych technologii. Celem delegacji było pozyskanie kontaktów naukowych i biznesowych oraz stworzenie stałej prezentacji gospodarczej Wielkopolski w Brazylii. Wybrane firmy działające klastrze podjęły prace nad opracowaniem i wdrożeniem unikatowego projektu - karty vPEKA - Wirtualnej Poznańskiej Elektronicznej Karty Aglomeracyjnej. Pieniądze pochodzącej mają ze środków Unii Europejskiej i kasy miasta. W założeniu jej twórców, karta ma być przede wszystkim narzędziem ułatwiającym codzienne życie mieszkańców aglomeracji poznańskiej. PEKA ma łączyć funkcję aglomeracyjnego biletu komunikacyjnego biletu Strefy Ograniczonego Postoju, portmonetki elektronicznej. Docelowo, będzie służyła jako środek do identyfikacji osoby.